

[Chr. Ernst Christensen.]

misk, der har været økonomisk selvstændigt — en Forudsætning for i det hele taget, at vi kunde føre den nationale Kamp, saaledes som vi har ført den —, og derfor har vi haft svært ved gentagne Gange at gaa til Regering og Rigsdag, men Forholdene har været for overmægtige, vi har været nødsaget til det, og det kommer jo af de Forhold, der herskede efter Krigen, og som jo er nævnt her ogsaa ved denne Lejlighed. Vi kunde ligne vort Land ved en udpint og ødelagt Gaard ude af Drift, og først nu mange Aar efter ved vi, hvad det har kostet os at sætte denne Bedrift paa Fode igen.

Efter Krigsaarenes gennemførte Rovdrift stod vi efter Krigen med udpinte og urene Marker, med Besætninger, hvis Ydeevne var lig Nul. Mælkemængden var gaaet ned til $\frac{1}{5}$ af den, vi havde før Krigen, med forsømte Bygninger. Og vi havde maattet realisere disse Værdier uden Mulighed for senere Erstatning af dem. Den Betaling for disse Værdier, der skulde have modsvaret en senere Opbygning af vore Driftsforhold, gik i Løbet ved den tyske Marks Ødelæggelse. Naar der nu tales om Fordelene ved den Gældsomlægning, der skete ved at lave Markgæld om til Krongæld, kan der være noget rigtigt i det. Der er dem, der har faaet en Fordel ved den, men det meste af denne Fordel gik tabt ved Omprioritering, ved høj Bankrente og lave Kurser for de nye Laan.

Med dette ødelagte og udslidte Produktionsapparat stod vi overfor den Opgave saa hurtigt og gennemgribende som muligt at gaa over til danske Driftsformer, danske Produktionsmetoder og danske landøkonomiske Forhold. Det vilde under normale Tider have været en overmaade vanskelig Opgave at gennemføre en saadan Omlægning, der krævedes stor Driftskapital, det medførte større Udgifter og mindre Indtægter i Overgangstiden. Det vilde under alle Forhold være blevet dyrt og vanskeligt; men det var under de økonomiske Forhold, der herskede i Landsdelen siden 1920, en uløselig og uigennemførlig Opgave. Det er gaaet bedst paa Østlandet, hvor Gaardstørrelse og Driftsforhold mest lignede dem i det gamle Land. Her er det Konjunkturerne og Mangelen paa Kapital, der har været Skyld i Landbrugets Nødstilstand. Men i Midtlandet og Vestlandet har Vanskelighederne

været overmægtige. Her skulde man bort fra aarhundredgamle Driftsformer og Afsetningsforhold, betingede af den landøkonomiske Udvikling, af Jordbundsforholdene paa de lave Jorder, der kun ved kostbare Grundforbedringsarbejder, Dræning og Mergling, kunde gøres ydedygtige, og kun faa har vel gjort sig det klart, hvor kostbare disse Arbejder vilde blive. Vi, der arbejder med Udstykningen ovre i Vestslesvig, ved, at mange Steder kommer de Udgifter, der er forbundet med Grundforbedringsarbejder, Mergling og Dræning, op paa hele Jordværdiens Beløb, og saa er disse Jorder uden Kultur og Gødningskraft, der er ingen Liv og Omsætning i dem.

Naar det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen sagde, at ti Aar efter Overgangen til dansk Drift kan vi ikke tale saa meget derom, som vi nu gør, vil jeg dertil sige, at vi, der arbejder derude, ved, hvor lidt der er sket endnu, idet man maatte begynde helt fra Bunden af. Det er en Overgangstid for Midtlandet og Vestlandet, der tager uhyre lang Tid, mindst 50 Aar, for at faa disse Forhold bragt i Skik, saaledes at de ligner Forholdene her i Landet helt igennem. Vi ser, hvor vanskeligt vi, der har haft Statens Arealer at arbejde med, har haft det; men for private er det næsten uoverkommeligt at gennemføre disse Grundforbedringer. Hertil kommer den uheldige Jordfordeling med mange spredte Parceller og lange Markveje. Det havde ikke saa meget at sige, naar man skulde drive en Flok Stude frem og tilbage en Gang om Aaret; men med den danske Driftsform, med Malkning, Kornavl og Roeavl, er det næsten umuligt at gennemføre det.

Vi har ogsaa fra Rigsdagens Side været opmærksom paa disse Forhold og søgt at bøde paa dem saa godt som muligt. Vi har udstykket Domænerne, vi har udstykket efter den gamle Husmandslov, vi har udstykket mindre Gaardbrug og udstykket efter Jordfordelingsloven, og der er bevilget 10 Millioner ved Loven af 1. Juni 1929 til Opkøb af Jord til Grundforbedring og Anlæg af Veje. Vi har derved søgt at raade Bod paa disse uhyre vanskelige Forhold saa godt som muligt i Vestlandets og Midtlandets øde og tyndt befolkede Egne. Der er gjort et Arbejde, der paa mange Steder sætter sit Præg paa